

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računamo se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpisiljave naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

„Kauderwälsch“.

Univerzitetni profesor in jezikoslovec Štrekelj je lahko ponosen na uspeh svoje „učene“ razprave v „Slovenca“. Graška „Tagespošta“ ga je že pohvalila in izkoristila njegov spis v svoje namene, namreč v dokaz, da slovenski književni jezik res ni nič drugega, kakor „Kauderwälsch“, zbran kakor sračje gnezdo iz vseh strani slovanske zemlje svete.

„Tagespošta“ je Štrekelj sedaj seveda „Fachmann“, vollkommen unverdächtig Fachmann. Kar je pisal Štrekelj v „Slovenca“ to je po „Tagespošti“ eine Bestätigung dessen, was von deutscher Seite in voller Kenntniss der Verhältnisse über die slovenische Schriftsprache zu wiederholten malen behauptet wurde. O tem kar je trdil Štrekelj pravi graški list: „Die Enthüllung der Umstände, welche zu dem seit wenigen Jahren bestehenden Sprachschätze geführt haben, trifft ins Schwarze. . . . Man ersieht daraus, wie hoch man den Werth des Kauderwälsches schätzt, der heute in der Einbildung der slovenischen Heissporne besteht. Daheim versteht der Landmann und Bürger nichts von dem zusammengeschuchten fremden Zeng; aber das ist dann die Schriftsprache, die kaum einige Percent des eigenen Volkes verstehen. Und da wollen die Herren eine slovenische Universität!“

„Tagespošta“ in slovenski učenjak profesor dr. Štrekelj sta se torej našla. „Tagespošta“ seveda popolnoma pritruje in z oduševljenjem Štrekeljevemu nazorom, saj so voda na njen mlin, in lahko je umeti zakaj namiguje, da se morajo izvajati iz teh nazorov naravne konsekvence.

Toda vzlic temu so Štrekeljevi nazori krivi, in vsaj mi jih bomo pobijali, dokler se bomo mogli ganiti, ne samo, ker so napačni, ampak tudi ker so za nas pogubni.

Naš književni jezik ni tako „iz vseh

strani slovanske zemlje svete“ nabrano sračje gnezdo, kakor meni Štrekelj, in če se je naš jezikovni zaklad razmeroma našemu kulturnemu napredku pomnožil, zgodilo se je to na ravno tisti način, kakor v drugih narodih. Noben jezik ni samo po sebi dovršen, vsak jezik rase in se razširja in potreba ga sili, da stvarja nove besede. Kaj so mar nemški, italijanski, francoski ali angleški jezik bili pred 200 leti tako razviti in bogati, kakor danes? Zajemali so za nove pojme potrebne izraze iz svojih narečij in če jih tam niso dobili, stvarjali so nove izraze. Romanski jeziki so pri tem segali v latinski jezikovni zaklad, Nemci pa so si izraze sami skovali.

Na srečo pa take „avtoritete“, kakor je Štrekelj niso v stanu, ustaviti našega knjižnega in kulturnega razvoja. Slovenski narod preide preko poskusov vladnih jezikoslovcev — ki hočejo spodnesti pogoje in sredstva našemu jezikovnemu razvoju ter z brezsmiselnim natolevanjem podpirati vladna in naših narodnih nasprotnikov sovražna prizadevanja zoper naš jezik — na dnevni red. Slovenski jezik razvijal se bode tudi v naprej v sedanji smer in slovenski narod si bo prizadeval pridobiti mu vse večjih pravic in vse večje veljave, ker ga ni volje in mu tudi še ni treba abdicirati.

To naj si zapomni rovtarski jezikoslovec in najnovejši ljubljeneček graške „Tagespošte“, ki je v Štrekeljevih besedah našla potrdilo, da je naš jezik „Kauderwälsch“.

Ali mar slovenski jezik nima tistih pravic, kakor jih imajo drugi jeziki? Ali mar ni popolnoma naravno, da sedaj, kadar za nove pojme nimamo svojih izrazov, se obrnemo do sorodnih jezikov in si tam izposodimo, kar nam nedostaja? Slovanski jeziki so si drug drugemu dosti bližji, kakor stara latinščina in današnja francoščina ali kakor razni nemški in italijanski dialekti naše dobe, a vendar se nam hoče ta pravica, spopolnjevati svoj besedni zaklad, odreči, dočim nikomur ne pride na misel,

odrekati to pravico Nemcem, Francozom ali Italijanom.

Ko bi obveljali Štrekeljevi nazori, bi bil mahoma konec naravnemu razvoju našega jezika, konec bi bil vsakemu slovenskemu kulturnemu življenju in naš jezik bi ne služil v drugem nič, kakor da bi se Čmukavzar in Ušperna med seboj porazumela, kako kašo se mora kuhati „Štreberjem“, ki hočejo naprej priti.

Tega c. kr. vladnega jezikoslovstva, s katerim nas hoče pitati Štrekelj, se moramo braniti z vsemi silami, če hočemo ohraniti svojo individualnost, če hočemo pridobiti svojemu jeziku tisto veljavo, ki mu gre. Vlada seveda bi nas rada ločila od naših slovanskih bratov, njej naše kulturno in politično stremenje ne ugaja, ona skuša na vse načine, omejiti veljavo našega jezika in zadrževati naš narodni razvoj, in zato je vesela učenjakov takega kalibra, kakor je Štrekelj, in njihovih nauk.

V Ljubljani, 25. maja.

K položaju.

Posl. dež. glavar dr. Ebenhoch se je oglasil v dunajski „Reichswehr“ proti češki obstrukciji ter dokazuje, da je škodljiva v prvi vrsti češkemu narodu, Nemcem alpskih dežel, Slovincem in Poljakom ter da je opasna obstanku parlamenta, da, nevarna je celo sedanji ustavi. Ebenhoch priznava, da je storil Clary Čehom, ko jim je vzel jezikovne naredbe Badenija in Galtacha, veliko krivico. Toda z obstrukcijo ne dosežejo novih naredeb. Iz sedanje večine se izločijo sami ter postanejo manjšina. Ako dokažejo Čehi s svojo trmoglavostjo neizprosno obstrukcijo, da jim je za nekako suprematijo v državi, se bodo združile vse nemške stranke. Tudi katol. narodna stranka ne bo dovolila, da bi se nemški narod, ki je relativno najštevilnejši ter razširjen po skoraj vseh kronovinah in iz katerega izhaja habsburška dinastija, potisnil na podrejeno stališče. Kat. nemške stranke ne vodijo hegemonске želje, nego

stremi za enakopravnostjo vseh narodov, toda Nemcem se ne sme škodovati. Prav sedaj je na dnevnem redu mnoge gospodarskih vprašanj in češka obstrukcija proti investicijskim predlogom škoduje jako zavznikom Čehov. Ako se bo obstrukcija nadaljevala, bodeta preostali vladi samo še dve poti. Razpustila bo zbornico in razpisala nove volitve. Toda te bodo prinesle v zbornico samo še več radikalnih, nestrpnih elementov, ki bodo poslovanje parlamenta še hitreje onemogočili. In potem bo vlada odpravila ustavo, napravila nov volilni red in nov parlamentarni pravilnik. Uredila pa bo takrat tudi jezikovno vprašanje absolutističnim putem. Tako stoji stvar, in vsakoršen drug izhod iz sedanjega položaja je nemožen, ako se Čehi ne udajo ter obstrukcije ne opuste. Le tako bodo Čehi dosegli nekaj. Narodi žele rešitve, ki naj bi prišla čim preje.

Volilno gibanje v Italiji.

Obstrukcija v Italiji se je končala z razpustom zbornice in z razpisom novih volitev. Vse stranke so se polotile takoj z vso strastjo agitacije. Vlada in opozicija bodeta porabili vsa sredstva, da bi vzeli druga drugi čim več mandatov. Na levi so se zjedinile tri frakcije, da se bodo medsebojno podpirale v tem, da zmagajo oni kandidati, ki so proti izpremembi pravilnika. Vlada hoče namreč, da bi nova zbornica s čim največjo večino izpremenila pravilnik tako, da bo v bodoče vsaka obstrukcija onemogočena. Pelloux upa, da dobi z novimi volitvami še močnejšo večino, opozicija pa se nada, da pridobi še nekaj radikalcev. Boj v Italiji bo vsekakor prav posebno ljut in brez izgredov se volitve gotovo ne dovrše.

Vojna v Južni Afriki.

Lord Roberts je začel minole dni prodirati proti severu. Okoli 30.000 mož je poslal od Kroonstada dalje proti Bothi in Steynu, ki imata okoli 7—10.000 mož za reko Rhenoster v izbornih pozicijah. Toda Angleži nameravajo Bure zajeti od strani,

LISTEK.

Umotvor.

Ruski spisal Anton Čehov.

Saša Smirnov, edini sin svoje matere, je držal pod pazuho nekaj zavitega v 223. št. „Borznih Vedomostij“. Nakremžil je lice in stopil v kabinet doktorja Košeljkova.

— A, mili dečko! sprejel ga je doktor, no, kako se počutimo? Kaj poveste lepega?

Saša je zamežikal z očmi, položil roko na srce in dejal z ginljivim glasom: Klanja se vam, Ivan Nikolajevič, mama in vas zahvaljuje. . . . Jaz sem edini sin in vi ste mi rešili življenje. . . . ozdravili ste me opasne bolezni, in. . . midva oba ne veva, kako bi vas zahvalila.

— Dovolj, mladec! mu je segel doktor v besedo, ginjen od hvaležnosti. — Storil sem le to, kar bi storil vsak drugi na mojem mestu. . . .

— Edini sin svoje matere sem. . . . Uboga sva, in vam seveda ne moreva plačati truda, in. . . . nama je jako težko, doktor, čeprav, sicer, mama in jaz. . . . edini sin svoje matere, iskreno prosiva, da bi sprejeli kakor znak najine hvaležnosti. . . . glejte, to reč, katera. . . . To je jako draga reč, iz starinske bronz. . . . redek proizvod umetnosti. . . .

— Nikakor! je dejal doktor s strogim obrazom. No, čemu to?

— Ne, prosim, ne odpovedujte se, je nadaljeval Saša, razvijaje zavitek. — Z odpovedjo razžalite mene in mam. . . . Reč je jako lepa. . . . iz starinske bronz. . . . Ostala nama je po pokojnem očetu in hranila sva jo kakor drag spomin. Moj papa je kupoval staro bronz. . . . in jo prodajal ljubiteljem. . . . Sedaj se mama in jaz ne pečava s tem. . . .

Saša je odvil reč in jo zmagonosno postavil na mizo. To je bil nevisok svečnik umetniško izdelan iz stare bronz. Predstavljal je skupino: na podstavku sta stali dve ženski figuri v Evinih kostumih in v pozah, katerih ne morem opisati, ker mi nedostaja smelosti in potrebnega temperamenta. Figuri sta se koketno smejali in bili v obče taki, da bi, zdi se, ako bi ju ne brzdala dolžnost, nositi svečnik, skočili s podstava in — dragi bralec — naredili tako zmešnjavo po izbi, da še niti misliti o tem ni ugodno.

Glede na darilo se je doktor počasi popraskal za ušesom, odkašljal in se neodločno useknul.

— Da, reč je v resnici prekrasna, je pomrmral, — no. . . . kako bi se človek izrazil, no. . . . preveč neliteraturna. . . . Dekolté že ne toliko, a vrag vedi kaj. . . .

— To se pravi, zakaj že?

— Ne le Suhovorovski, no, celo sam

zlodej bi si ne mogel izmisliti ničesar gršega. . . . Veš, ako bi postavil na mizo tako fantasmagorijo, je ravno toliko, kakor da bi oblatil vse stanovanje.

— Kako, doktor, čudno gledate na umetnost, se je pritožil razžaljen Saša. To je pač umetniška reč, samo pogledajte! To-liko lepote in krasote, da dušo napaja čut pobožnosti, in da človeka daviijo solze! Kadar gledaš tako lepoto, pozabljaš vse pozemsko. . . . Pogledajte, kolik vzhit, kaka množina zraka, ekspresije!

— Vse to umevam docela, mili moj, je dejal doktor, — a družino imam, otroci tekajo po sobah, dame živé v moji hiši. . . .

— Seveda, če človek opazuje reč s stališča tolpe. . . . je nadaljeval Saša, seveda se kaže ta visokoumetniški proizvod v drugi luči. . . . No, doktor, postavite se nad tolpo, tem bolj, ker s svojo odpovedjo globoko užalite i mene i mam. . . . Edini sin svoje matere sem. . . . vi ste mi rešili moje življenje. . . . Midva vam dajeva predmet, ki nama je najdražji in. . . . in meni je le žal, da nimava para za ta svečnik. . . .

— Hvala, golobček, prav hvaležen sem vama. . . . Priporočam se mami, no, za Boga, sami presodite, otroci tekajo po mojih sobah, dame živé. . . . No, sicer pa naj ostane! Saj vam ni možno dopovedati. — I saj tudi ni ničesar dopovedati!

se je razveselil Saša. — Ta svečnik postavite tukaj okoli vaze. Kakšna škoda, da

ni para! Taka škoda! No, z Bogom, doktor Brez zamere.

Po odhodu Saše je doktor dolgo ogle doval svečnik, praskal se za ušesom in premišljeval.

Reč je izvanredna, brez dvoma, si je mislil, — zavreči jo, je škoda. . . . Obdržati jo pa ni možno. . . . Hm, Težava! Komu bi jo podaril ali žrtvoval?

Po dolgem razmišljanju se je spomnil svojega dobrega prijatelja, advokata Uhova, kateremu je bil dolžan za odvetniška dela.

— Izvrstno, je rešil doktor. Ker je moj prijatelj, mu je težko vzeti denarja od mene. Zame je pa kaj ugodno, ako mu prezentujem ta svečnik. . . . Ponesem mu to vrsgovo maslo, sosebno prilično zanj, ki je samec in vrhu tega lehkomišlen. . . .

Ne odlagajte dela na jutri, se je doktor oblekel in šel k Uhovu.

— Zdravstvuj, prijatelj! je pozdravil doma zasačenega advokata. Prišel sem te, bratec, zahvaljevat za tvoj trud. . . . Denarja nočeš, vzemi torej to malenkost. . . . evo, bratec, ti moj. . . . Razkošna reč!

Zagledavši reč, je kazal advokat nepopisno veselje.

— Glej jo šalo! se je zasmejal. Ah, za vraga, a saj ravno vrage izmišljajo take reči! Čudno! Dražestno! Kje si dobil tako prelest?

Ko je advokat izlil svojo radost, je pogledal plašno na vrata, mene: Samo ti,

jih vreči nazaj ali pa ujeti kakor so ujeli generala Cronjeja. General Hamilton je po hudih praskah z generalom Dewetom zasedel 23. t. m. mesto Heilbron, ki leži že na desnem bregu Rhenoster, general French pa je prekoračil Rhenoster severozahodno od Honingspruita, kjer stoji maršal Roberts. Angleži stojé torej že na desni in na levi burskih pozicij ter so Buri v nevarnosti, da jih Angleži docela obkolijo. Možno je, da se bodeta Botha in Steyn v svojih baje sila močnih postajankah dalje časa branila, toda trikratni premoči se bodeta morala končno le umakniti. Roberts ima vojaštva izobilju. Razen regularnih čet ima še 29 miličnih bataljonov in 79 yeomarnskih kompanij. Te čete stoje še vse v Kapstadt in v Kaplandiji, odkoder jih more Roberts poklicati takoj. Angleži so imeli doslej sicer 26,614 mrtvih in ranjenih ter so potrošili že mnogo milijonov, toda Pretorija je tako blizu, da jih ne ustavi na zmagovitem potu nič več. Vzlic temu pa se Buri nečejo udati. V Pretoriji so še vedno odločeni boriti se dalje do zadnjega. Tudi zadnja nada Burov, da začne Mac Kinley posredovati za mir, se jim je izjalovila. Ves svet dopušča, da se nadaljuje moritev Burov, in nihče noče veleli Angležem, naj nehajo in sklenejo pošten mir.

Dopisi.

S Spodnega Štajerja, 22. maja. Postopanje naših državnih poslancev proti abstrukciji Čehov z malo izjemo povzročilo je pri nas vprašanje: Je li to postopanje t. j. „je li nasprotovanje abstrukciji“ za nas Slovence koristno, ali ne. Po dolgem razpravljanju prišli smo do spoznanja in smo bili primorani reči „ne“. Vzroki da zanihamo to vprašanje so: Ako pogledamo v knjigo preteklosti, tako vidimo, stran za stranjo — leto za letom in to do l. 1848 nazaj le za nas Slovence, da za vse Slovane izvzemši Poljake samo črno obrobline tužne zaznambe.

Niti jeden trenutek nam ne kaže da nam je bila vlada naklonjena, da je bila v vladnih krogih resna volja pravične zahteve Slovanov posebno Slovencev izpolniti. Pač se pa lahko v tej knjigi preteklosti čita debelo tiskano, da je vlada in njeni pomočniki z neumahljivo trdovratnostjo delala le na podjarmljenje „Slovanov“. Ni ji bilo zadosti, da je takoj opustila „ravnopravnost“ temveč skušala je pri vsakem slučaju še iste drobtinice, katere so tu in tam od preobložene Nemcem in Madžarom namenjene darilne mize, nam Slovanom po naključju v naročje padle-brezobzirno iztrgati ter nas takorekoč od glada do ravnopravnosti poginiti pustiti. Edini ta vzrok že zadostuje, da se izrečemo za „ne“.

Drugi temeljiti vzrok so pa dejstva naših krutih sovražnikov Lahov in Nemcev kateri od leta do leta pod patronancijo vlade in njenih organov silneje skušajo

brat, vzemi svoj dar, jaz ga ne sprejemem...

— Zakaj ne? se je prestrašil doktor.

— A zato...! Pri meni živi mati, klijenti prihajajo... in tudi sicer je težko...

— Ni — ni — ni... Ne smeš se braniti! je mahnil doktor z rokami. — To je grdo s tvoje strani. Reč je umetniška... kolik vzhit, koliko ekspresije... Niti govoriti nočem! Razžališ me!

— Da bi bilo vsaj zamazano, ali figove listke nalepiti...

No doktor je še hujše zamahnil z rokami, skočil iz stanovanja Uhova in se napotil domov vesel in zadovoljen, da je umel, iznebiti se daru... Po njegovem odhodu je advokat ogledal svečnik, pretipal ga s prsti od vseh strani in podobno, kakor doktor, ubijal si glavo z vprašanjem: Kaj početi s tem darom?

„Reč je res prekrasna, razsojal je advokat, — in dati jo proč, škoda, a obdržati, nepriljubno... Najboljše, da jo podarim komur si bodi... E, glej ga! Ta svečnik ponesem danes zvečer komiku Šaškinu. Kanalja ljubi take reči, in kakor nalašč je danes njegova benefica!“

Rečeno... storjeno. Skrbno zavito svečnik je bil podarjen zvečer Šaškinu. Ves večer je bila komikova toaletna sobica polna moških, kateri so prihajali past svojo radovednost, tičočo se daru; ves čas se je glasil iz nje šepet in smeh, podoben konj-

naš narod, in to posebno na mejah štajerske koroške in istrske pokrajine uničiti.

Kličimo gospodom poslancem in našim voditeljem samo „Celje“ „Celovec“ „Trst“ v spomin, in reči smemo, da je v dogodkih nasilstva dovolj rečeno.

Slednjič pogledimo si naše nenališane zahteve, in videli bomo, da se ničesar ni tirjalo, kar ni v ugled in korist države. Prosili smo: da se naj pri vseh državnih uradih po slovenskih pokrajinah uvede tudi uradovanje v slovenskem jeziku; dalje prosili smo, da se za te pokrajine ustanovi višje sodišče, ter vseučilišče ter slednjič prosili smo, da se našemu kmetu v isti meri pomaga iz državnega zaklada, kakor se pomaga Nemcem in Lahom. A vse prošnje so bile zaman; edino, kar je vlada storila, je bilo, da je tu in tam katerega Slovence obdarila s križcem ali plemstvom, češ to zadostuje, kajti le ti so nezadovoljni, narod pa nima zahtev — ker je vaje tlačenja in sužnosti. Vidi se torej, da naše „ne“ ni bilo neutemeljeno izrečeno. Da pa pridemo do svojih opravičenih želj, potreba se je okleniti naroda, kateri se od starodavnih časov sem boruje za pravice, kateri ima vsled svojega blagostanja tudi moč, s svojimi zahtevami prodreti, to je zvezati se moramo s Čehi, katerim je dana naloga rešiti Avstrijo propada vsled nasilstva od nemške, madžarske in laške strani.

Ako se Slovenci s Čehi združijo in ako se pridružijo Hrvatje in Malorusi, smemo vsaj upati, da se o času uresničijo naše želje, kajti le v tem taboru bo zvestoba brata, le tu je mogoče najti resne volje, pri vsakem drugem zavezniku pričakovati nam je le izkoriščanja, katerega smo bili do sedaj deležni.

V trenutku viharja bo prepozno iskati si tovariša, treba je že poprej skrbeti za moč. Zatorej kličimo: Voditelji in zastopniki slovenskega ljudstva, ne podpirajte več naših nasprotnikov, kajti pri temu pajdašenju ne koristite tlačenemu narodu, koristite samo le našemu sovražniku.

Rojake pa pozivljamo, da se predramijo, ter oklenejo ideje, da izpolnitev naših želj je le mogoča v zvezi s Čehi, in da naj pozivljejo poslance, da se naši želji uklonijo. Sklicujte shode ter se posvetujmo o našem daljnem delovanju.

Iz Gorij, 23. maja. Ko v pomladnem času vabi solnce v krasno naravo, premišlja marsikdo, kako in kje bi porabil svoj prosti čas. Kdor se ne more odločiti, kje bi preživel dan, mu priporočam, naj enkrat obiše krasno sotesko „Vintgar“ in njen slap „Šum“ pri Gorjah na Gorenjskem. „Vintgar“ je zaslovel zadnja leta daleč okrog in tudi zunaj dežele ga poznajo. In kako bi ga ne! Saj so tu vse prirodne krasote zbrane na enem mestu, kakoršnih ni daleč na okrog. V „Vintgar“ prideš od Javornika ali Bleda, od koder je z vsake strani po eno uro hoda, deloma po ravnem, deloma skozi gozd. Že slap „Šum“, kjer pada srebrnočista voda Radovina okoli 40

skemu razgetanju... Ako je katera si bodi igralka prišla k vratom in vprašala: „Ali je možno vstopiti?“ se je oglašil komik hripavo: „Ne, ne, matuška! Nisem oblečen!“

Po predstavi je komik skomizgal z rameni, razprostiral roke in govoril:

— Nu, kam naj denem to ostudnost? Saj stanujem pri poštenih ljudeh! K meni prihajajo igralka! Pa to ni fotografija, v miznico je ne morem skriti!

— A, gospod, prodajte jo, nasvetoval je brivec, ki je slačil komika. — Tukaj v predmestji živi starka, katera kupuje starinsko bronzo... Pojdite in vprašajte Smirnova... Vsak jo pozna...

Komik je ubogal... Dva dni pozneje je sedel doktor Košeljkov v svojem kabinetu in s prstom podpiraje čelo, premišljeval o žolčnih kislinah. Nepričakovano so se odprla vrata in v sobo je prihitel Saša Smirnov... Smejal se je in sijal same sreče... V rokah je držal nekaj zavitega v časnik.

— Doktor! začel je, dušé se. — Predstavite si mojo radost! Blagor vam! Kajti posrečilo se nam je, dobiti par vašemu svečniku! Mama je tako srečna... Jaz sem edini sin svoje matere... vi ste mi rešili življenje...

In Saša je postavil svečnik pred doktorja, trepetaje od čuvstva hvaležnosti. Doktor pa je odprl usta, kakor da bi hotel nekaj povedati, a povedal ni nič: zamrl mu je jezik.

metrov globoko, naredi na te mogočen utis. Pot skozi sotesko je dolga skoraj eno uro, a čas mine hitro, da sam ne veš kdaj, ko opazuješ razne male slapove, bistre postevi, visoke skale in penečo se vodo. Nevarnosti ni nikdar najmanjše, ker je župan Žumer vedel, kako je pot napraviti ob vodi in ob skalah, da je varna. Konec „Vintgarja“ stoji prijazna restavracija, katera se je odprla v četrtek dne 24. maja. Tu dobiš kar ti srce poželi. Razne vrste vino, sveže pivo, razna jedila, postevi itd. so ti na izbiro in v dobrem planiskem zraku ob okusni jedi in izvrstni pijači se zopet okrepčaš za daljno pot. In ko prideš domov, lahko rečeš, da si bil z izletom izredno zadovoljen. Na svidenje torej v „Vintgarju“!

Naša „Talijska“ in naše „trinoštvo“?

Odgovarja A. Askerc.

V št. 115. „Slov. Naroda“ z dne 19. t. m. odgovarja tajnik „Dramatičnega društva“, gospod Milčinski gospodu E. Ku v članku „Vaša Talijska“.

V tem članku očita g. M. „peščici literatov“, češ, da so v pretekli sezoni intendanci obteževali posel. To je jako hudo očitjanje, za katero mora imeti g. M. pač tehtnih dokazov, drugače bi se v svojem članku ne bil tako nenavadno ostro izrazil. Škoda pa je, da g. M. ni kar naravnost povedal, kdo so pravzaprav tisti literati, ki so takorekoč intrigovali proti intendanci in pa na kak način so to delali.

Jaz nisem poklican, niti pooblaščen, da bi govoril v imenu tiste „peščice literatov“, ki jo ima g. M. v mislih, ker res ne vem, na koga pravzaprav on meri, a v članku je nekaj stavkov, ki mi vzbujajo sum, da je imel g. M. vendarle čisto konkretne osebe pred očmi in da je morda meril celo tudi na moje malenkost...

G. M. pravi nekeje na sredi svojega članka: „Za ostalo literaturo se ne brigamo in nam ni mar, če tam določa literarne kurze par literatov, ali naše gledališče in naše občinstvo odločno branimo takega literarnega trinoštva“. V tem stavku tiči nemara ključ, da najdemo pot do tiste „peščice literatov“.

Predno pa preidemo k stvari sami, bodi mi dovoljeno, da napišem kratek uvod! Te uvodne besede pišem sine ira. Gospod M. je gotovo prepričan, da imajo razni ljudje o eni in isti stvari različna mnenja. A če si izobraženi ljudje v prijateljskem krogu razodenejo te svoje različne nazore, razgovarjajo se lahko povsem mirno! Če ima A drugačne nazore kakor B, ni treba, da bi A z domišljavo nadutostjo za radi tega sovražil B-a in ga smešil pred občinstvom, ki posluša razgovor. „In necessarius unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas“ — mislim, da bi ta lepa deviza sv. Avgušтина veljala lahko tudi v literarni polemiki.

Sedaj pa vzemimo v roke tisti ključ, ki nam morebiti pomore najti skrivnostno „peščico literatov“, na čije adreso je bil g. M. naperil svojo filipiko!

Gospod M. pravi, da v naši literaturi določa kurz par literatov na nekak trinoški način.

Nikakega dvoma ni, da je gospod M. mislil tukaj na neki fiktivni „literarni kartel“, ki baje v Ljubljani tiranizuje pesnike in pisatelje, kateremu se mora baje podvreči vsakdo, kdor hoče postati sotrudnik — „Ljubljanskega Zvona“.

Izjavljam, da je ta „literarni kartel“ čisto navadna bajka!

To bajko si je izmislil neki ljubljanski list in g. M. jo je pograbil z obema rokama. Verjel je, da je vse res, kar je bilo tam zapisano in potem sklepal: „Ker obstoji v Ljubljani „literarni kartel“, in ker nekateri literati z „nečuvstvenim trinoštvom“ določajo literarne kurze“, ergo obstoji tudi kartel zarotnikov proti intendanci slovenskega gledališča!“

A ker so premise povsem krive, zato je kriv tudi zaključek!

Gospod M. je bil na prvem letošnjem občnem zboru „Dramatičnega društva“ v svojem ekspozéju spregovoril nekaj besed, o katerih je moral biti prepričan, da izzovejo ugovor. Iz nekaterih tajnikovih opazk si namreč lahko posnel, da smatra on za prvi namen gledališča, da nas zabava. Pojem „zabavati“ pa je bil v tem slučaju

smatrati skoro nekako v tistem zmislu kakor ga smatrajo razni „orfeji“. Gospod tajnik se je bil morebiti samo nesrečno, izrazil v svojem ekspozéju in ni mislil tako vsakdanje, kakor se je dalo posneti iz njegovih besed. Ali vsakdo, kdor je čital njegov ekspozé v „Narodu“, moral je dobiti iz tajnikovih besed takšen vtisk. Tako se je njegov ekspozé v obče komentiral po Ljubljani in brez dvoma tudi po drugod.

Po mojem skromnem razumu je bila sploh vsaka beseda o „programu“ našega gledališča čisto nepotrebna! Naše slovensko gledališče ne more in ne sme imeti drugega programa, nego ga imajo gledališča drugin narodov evropskih. In v prvi vrsti bodi vsako pravo gledališče izobrazovališče, bodi svetišče dramatične muze! V pravem gledališču vživaj človek poezijo, vživaj umotvore najboljših dramatikov vseh narodov (med katere najboljše pa se n. pr. slovenski dramatik sami nikakor ne prištevajo, verjemite, g. M., da ne!). To je najvišji namen gledališča: zrcalo življenja! Potom umetnosti zabavaj nas gledališče! In kakor dramatika kot poezija in umetnost nima svoje svrhe zunaj sebe, ampak v sebi, tako pravzaprav tudi gledališče kot uprizorišče dramatičnih umotvorov nima drugega namena, kakor ravno ta, da nam morejo v njem igralci-umetniki oživiti življenske prizore dramatičnih pisateljev. Popolnoma pa se strinjam z gospodom M., da človek ne more zmerom gledati samo resnih dram in tragedij, saj tudi življenje samo ni zmerom in povsod resno, ampak včasih polno veselja, polno burk, komizma in šale. Tudi vesele strani življenja nam kaže teater! In za najširše sloje občinstva daj se vmes tudi kaka debela burka — makari! So kosi, ki so spisani samo in usum delphini za „zabavo“ in v katerih ne najdeš ne iskre prave božanske umetnosti, v katerih ne vtriplje srce pesnikovo, v katerih ne živi duša pisateljeva. Moj Bog, naj se dajo včasih tudi take reči! Samo naj se nikari ne govori, da bi bil nekako najvišji namen gledališča, podajati občinstvu takšno ceneno „zabavo“.

Zato se ne strinjam z gospodom M., ki polaga toliko važnost na takozvane „narodne igre“ s petjem.

Ne morem razumeti, zakaj pledira g. M. s tako vnemo za petje tudi pri dramah, ko imamo vendar izvrstno opero. Poseben estetičen okus mora imeti, komur tako silno imponujejo razni „kupleti“. Logično in naravno bi morala biti drama protivesje operi, tako da bi bilo ustrezno vsem: tistim, ki ljubijo petje, in tistim, ki ljubijo poetično besedo, dramatično dejanje, misel in ideje. Masa slovenskega ljudstva je že itak preveč lirska, kar je tudi nekoliko vzrok, da se s takim slabim uspehom ustavljamo navalu naših nasprotnikov, pa zato mislim, da bi utegnili preveč tistega pevanja naše ljudstvo le še bolj omehkati. Ker pa je gledališče tudi vzgajališče, zato podajaj drama krepke hrane, podajaj ljudem idej, razpravljaj probleme, ki prešinjajo današnje duhove ter na ta način zopet navajaj k razmišljanju in k dejanju!...

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. maja.

— **Osebnost.** Nadvojvoda Rajner pride danes ponoči iz Gorice v Ljubljano in bo jutri inspiciral tukajšnje domobranstvo. — Danes je prišel semkaj korni zapovednik fcm. Succovaty iz Gradca.

— **Odlikovanje.** Materijalni kontrolor pri rudniškem ravnateljstvu v Idriji, gospod Ivan Zazula je šel v pokoj in dobil tem povodom zlati zaslužni križec.

— **Ustanovitev „Ljubljanske kreditne banke“** je zagotovljena in bode ta banka že 1. dne avgusta t. l. poslovati začela. Poslovnica jej bode v novi Grobelnikovi hiši v Špitalskih ulicah. Pri včerajšnjem posvetovanju v „Mestnem domu“ bil je navzoč tudi zastopnik „Živnostenske banke“, s katere sodelovanjem se je „Ljubljanska kreditna banka“ ustanovila. Pripravljalnemu odboru se je naročilo, poskrbeti za koncesijo ter potem sklicati ustanovni občni zbor.

— „Slovenec“ je v soboto priobčil notico, v kateri popisuje kako grozovito so razžaljeni graški Slovenci, ker smo po zasluženju zavrnil Štrekljeva izvajanja o slovenskem „Kauderwälschu“. Ta dopis je brez dvoma skrpan v uredništvu samem. Nasproti njemu hočemo navesti samo dvoje: 1. da ogromna večina slovenskih književnikov in politikov ter sploh slovenske inteligence popolnoma pritruje našemu stališču in 2. da se anonimne izjave in zapuvice nikjer ne smatrajo za resne.

— Katoliško-narodni heilovec. Med kolesarji, ki so prijetni včerajšnji dan polegli po ljubljanski okolici, bila sta tudi g. dr. Šusteršič in njegova gospa soproga. Slovenski pisatelj, dežel. šol. nadzornik g. Šuman se je že hladil v prijaznem Št. Vidu, ko privozita njega hči in zet g. dr. Šusteršič in gospa. Prva stopi s kolesa gospa s pozdravom: All Heil! Istotako sledi dr. Šusteršič: All Heil! Na vsak pozdrav posebej odzdravil je g. Šuman s: Heil! Tako se je zgodilo dne 24. maja 1900 na praznik vnebohoda popoldne v Št. Vidu. Gosp. dr. Šusteršič bo seveda tajil. Bržčas nam pošlje tudi popravek na podlagi § 19. tisk. zakona. Na vse to smo pripravljeni, zato pa povemo že danes, da smo to izvedeli od dveh oseb, ki sta ta prizor na svoje oči videli in na svoja ušesa slišali, kako katoliško-narodni dr. Šusteršič heila.

— V. narodna dirka kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“, ki se je vršila včeraj dne 24. t. m. na tukajšnjem dirkališču je izpadla pri nepričakovano ugodnem vremenu izborna. Izid je sledeči: I. Dirka pričetnikov (junjorjev) — 1200 m. 1. D. Rebek (klub „Ilirija“) v 1 min. 48 sek.; 2. J. Strnad (klub „Ilirija“) v 1 min. 48½ sek.; 3. F. Križman (klub dol. bic. „Ribnica“) v 1 min. 48½ sek. Pri junjorjih so vozili le taki, ki do sedaj niso dobili še nikakega 1. darila na dirkališču. II. Dirka gostov — 2000 m. 1. D. Rebek (klub „Ilirija“) v 4 min. 49½ sek.; 2. „Rinelli“ (hrv. društvo bic. „Sloven“ v Zagrebu) v 4 min. 50 sek.; 3. Križman (klub dol. bic. „Ribnica“) v 4 min. 50½ sek. III. Rekord vožnja — 1609 m. 1. A. Grassi (klub slov. bic. „Ljubljana“) v 2 min. 22½ sek.; 2. A. Špeil (klub slov. bic. „Ljubljana“) v 2 min. 30½ sek.; 3. Gotthardt (klub „Ilirija“) v 2 min. 30½ sek. IV. Vožnja na tandemih in na kolesih z več sedli — 2000 m. 1. Rebek-Strnad (oba člena kluba „Ilirija“) v 3 min. 10½ sek.; 2. Puhovič Horvat (oba člena društva „Sloven“) v 3 min. 10½ sek.; 3. Grassi-Exler (prvi člen kluba „Ljubljana“, drugi člen kluba „Kamnik“) v 3 min. 10½ sek. V. Vožnja s premijami — 2000 m. 1. A. Špeil (klub „Ljubljana“) v 3 min. 17½ min. (Samo eno darilo). Posebej sta še prevozila v določenem času vsak po en krog Grassi in Špeil ter dobila za to vsak po 10 kron. VI. Društvena vožnja — 2000 m. 1. Grassi v 3 min. 1¼ sek.; 2. Špeil v 3 min. 5½ sek.; 3. Z. Bohinec v 3 min. 5½ sek. (vsi trije člani kluba „Ljubljana“). Društvo „Ilirija“ je zaostalo za Grassijem 7½ sek.; društvo „Sloven“ pa za 21 sek. VII. Utešna vožnja — 1200 m. Pri tej točki so vozili oni dirkači, ki niso dobili v prejšnjih vožnjah nikakega darila. 1. Bončar v 2 min. 24½ sek.; 2. J. Gotthardt v 2 min. 25½ sek.; 3. J. Hiti v 2 min. 25½ sek. (vsi člani kluba „Ilirija“). V obče se je vozilo kakor je iz navedenega časa razvidno, dobro. Najinteresantnejša je bila vožnja na tandemih; prvi in drugi tandem sta vozila tako izborna, da sta gledalce kar frapirala. Če jima je občinstvo navdušeno ploskalo, sta tudi to v resnici zaslužila. Dirkanje se je končalo brez vsake najmanjše nezgode in zato se je tudi mnogobrojno občinstvo zadovoljno razšlo. Edina III. točka ni občinstvu tako ugajala, ker je predolgo trajala; takšnih točk ne bo klub več prirejal. Tu se je šlo le za to, da pokaže vsak dirkač posebej svojo vožnjo moč in hitrost. Kljub temu, da je vreme do pričetka dirke nekoliko nagajalo, je bil obisk prav povoljen, (vseh gledalcev je bilo 1590) kar kaže, da občinstvo simpatizuje s kolesarji ter jih po možnosti podpira. Če ravno se vedno povdarja, naj se ne vozi psov na dirkališče, ne morejo nekateri „psov“ doma pustiti. Dotičnikom naznanjamo, da, ako se bo kaj tacega še v prihodnje vršilo, jih ne bo spuščeval pregнал s slepmi patroni kakor včeraj. Po dirki so se biciklisti sešli pri g. Matjanu v Gor.

Šiški; zvečer pa v „Narodnem domu“; kjer so se ob mežikavi razsvetljavi razdelila darila.

— Pomožno društvo rudečega križa za Kranjsko imelo je predvčeršnjim zvečer v prostorih tukajšnje trgovske in obrtniške zbornice svoj letošnji občni zbor. Podpredsednik dr. Kesbacher spominjal se je s toplimi besedami umrlih odbornikov Ivana Perdana in o. svet. Mahra. Iz obširnega letnega poročila posnamemo, da ima društvo sedaj 195 članov in 18868 gld. 12 kr. premoženja; podružnice imajo 605 članov in 7871 gld. 35 kr. premoženja. Društvo se je obvezalo, da v slučaju vojne priredi bolniško postajo s prenočiščem za 210 moz, zavod za rekovalescente za 100 mož in bolniško postajo z opoludansko hrano na kaki železniški postaji. Zavod za rekovalescente namestil bi se na starem strelišču, katero da kranjska hranilnica v ta namen na razpolago. V odbor sta bila izvoljena predsednik kranjske hranilnice J. Luckmann in občinski svetnik I. Velkovič. Podpredsednik zaključil je zborovanje z željo, da bi delavni podpredsednik ces. svetnik Murnik kmalu zopet okreval ter svoje izborne moči zopet posvetil patriotičnemu delovanju rudečega križa.

— Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo ima v nedeljo dne 27. maja t. l. ob 9 dopoludne v „Mestnem domu“ svoj redni občni zbor. K občnemu zboru so vabljeni vsi izvršujoči, podporni in častni člani. Dnevni red je nastopni: Poročilo zapisnikarjevo, poročilo blagajnikov, popolnitev odbora, sprememba pravil, imenovanje častnih članov, slučajnosti.

— Kranjskega odseka I. splošnega uradniškega društva Avstro-Ogrske in pa tukajšnjega hranilnega in posojilnega uradniškega društva redni občni zbor bo v soboto 26. t. m. zvečer ob pol 8 uri v Hafnerjevi pivovarni.

— Kolesarskega društva „Ilirije“ cestna dirka iz Tržiča v Ljubljano (42 km) vrši se v nedeljo, dne 27. maja t. l. Pričetek dirke je ob dveh popoldne. Časovna darila nahajajo se od danes naprej v razložbi trgovine gosp. Petričiča na Mestnem trgu. Po izvršeni dirki, ob štirih popoldne je velika narodna veselica na Koslerjevem vrtu, pri kateri svira društvena godba. Za zabavo je preskrbljeno s šaljivo pošto, s streljanjem na dobitke (streljanje se prične v nedeljo ob osmih popoldne) in drugimi narodnimi igrami. Vstopnina 30 vin. za osebo.

— Šola na Muti lepo prospeva. Otvorila se je o veliki noči, in brez vsake agitacije se je oglasilo toliko slovenskih otrok, da se niso mogli vsi vsprejeti. Drugo leto se bo moral otvoriti drugi razred. Šolsko vodstvo prosi strokovnih knjig za učitelstvo in poučnih, kakor tudi zabavnih za mladino, da se bo mogla napraviti prepotrebna knjižnica. Narodnjaki pomagajte obmejnim Slovincem!

— Nov vožni red za Gorenjsko. Imeli smo priliko vpogledati v načrt za novo trajno ureditev osebnih vlakov za Gorenjsko, ki se vpelje v jeseni. Vozila bodo na Gorenjsko dva nočna vlaka. Prvi odide iz Ljubljane ob 10. uri zvečer, drugi ob pol 1 uri. V Ljubljano pride prvi jutranji vlak že ob pol 5. uri, drugi (potresni, ki pa bode vozil skozi do Trbiža) ob pol 9. uri. Ostali vlaki vozili bodo kot poprej.

— Potres. Včeraj zjutraj ob 3. uri 20 m. bilo je v Globokem pri Brežicah čutiti potres, ki ga je spremljalo močno podzemsko bobnenje. Smer sunka je bila od jugozahoda proti severovzhodu. Škode ni potres prouzročil nobene.

— Fanatizem nemških učiteljev. Iz Ptuj se nam piše: Ni še dolgo, kar smo poročali o nekem nemškem učitelju v Mariboru, kateri je učenca z zaporom kaznoval, ker se je na dano vprašanje predrznil odgovoriti, da je v Mariboru najlepše poslopje: „Narodni dom“! Objavimo zopet dva slučaja podivjanosti nemških učiteljev, ki drastično razsvetljujejo delovanje teh fanatikov izven šole. V soboto dne 19. maja t. l. ob 8. uri zvečer kričalo se je na vse grlo pred hranilničnim poslopjem v Ptui, kjer je tudi nastanjeno c. kr. okrajno glavarstvo, „Heil und Sieg, den Windischen den Strick!“ Ko pridem bliže, zagledam v tolpi učencev nemške deške šole učitelja, ki se je vračal s svojimi učenci z majnikovega izleta v jako veselem stanju. V ponedeljek dne 21. maja t. l. udeležila se je šolska mladina obeh nemških šol procesije k sv. Ožbaltu.

Grede mimo križa, reče nemški učitelj deklamacij: „Schaut, wie unser Hergott traurig ist, weil es ihm leid ist, dass er die Windischen und Kroaten erschaffen hat!“ Tako vzgajajo nemški učitelji zunaj šole, javno, mislimo si lahko, kakšno je njihovo delovanje še le med štirimi stenami!

— Zgornješišenski fantje so za znano „šranganje“ vendar nekaj dobili. Obdarovani so bili samo trije: Jeden s 3 dnevi zapora pred tukajšnim okrajnim sodiščem, dva pa s 6 kronami denarne globe, katero pa morata onadva plačati, ne sodnija njima. Pa naj kdo reče, da tak ženin in starašina nimata dobrega srca!

— Radovljiska godba priredi svoj prvi letošnji koncert v nedeljo dne 27. maja na vrtu V. Hudovernikove restavracije. Začetek ob 5. uri popoldne.

— Štrajk. Pri stavbinski firmi V Treo delujoči laški in istrski zidarji so danes začeli štrajkati. Zidarji zahtevajo zvišanje mezde. Ustavilo je dela katic 150 zidarjev. Delavci so povsem mirni.

— Nepreviden kolesar. Neki biciklist podrl je včeraj neko gospo na Marijinem trgu, ne da bi jo bil kaj poškodoval.

— Tatvine. A. S. ukraden je bil črn, še nov frak s križasto svilnato podlago vreden 50 K in dve beli sraciji, ena z gladkimi drugo z gubastimi prsi, vredne 4 K. J. Ježek, čevljarški vajenec, ukradel je včeraj zjutraj pomočniku F. M. iz zaprte delavnice in odprtega kovčka 13 K denarja in zlat prstan vreden 10 K. Mati njegova preiskala mu je žepe in našla ves denar in prstan ter je vse izročila poškodovanemu. Tat je pobegnil.

— Bicikelj ukraden. Danes mej 11. in 1. uro popoldne je bil hišniku v „Tonhalle“ ukraden bicikelj sistem Dirckopp. Prsedlava 78, števil. 470, barva črna, vreden je 200 K.

* Razstava mačk na Dunaju. V takozvanih cvetličnih dvoranah na Dunaju sta dve razstavi: za perutnino in za mačke. Seveda zanimata zlasti dame in otroke. Mačke so najrazličnejših vrst, z rujavimi in modrimi očmi, nekatere imajo celo dvo-barvne oči, po eno modro in po eno ru-javo oko, bele, črne, rumene, rujave, sive, progaste, pasaste, pikaste i. dr. dlake. Večinoma so krotke živalice, lepo omikane in prijazne do posestnikov. A tudi nekaj divjih mačk je v tej družbi in celo mlad leopard.

* Skrivnostni umor. V četrtek zvečer ob 9. so začuli stanovalci v neki hiši v Neustiftgasse na Dunaju grozen krik. Ko so prihiteli na hodnik, je pritekla iz svoje sobe 34letna šivilja Emilija Pleskot in bežala krvaveča iz mnogih ran pred okoli 20letnim mladeničem, ki je vihtel na obe strani brušen nož. Pleskot se je takoj onesvestila in v kratkem izdihnila. Morilca so ljudje zgrabili in tako pretepal, da se je onesvestil. Policija ga je komaj iztrgala besni množici. Ko se je v zaporu zavedel, ni hotel odgovoriti ničesar. Menda je morilec Julij Radetzky, izvrševalec napisov. Umorjenka je oddajala sobo in morilec je iskal menda stanovanja.

* Osveta zapuščene ljubice. Iz Budimpešte poročajo: V Ghimesu je imel Ivan Bardi ljubezensko razmerje z neko Ano Ješko, ki mu je rodila otroka. Bardi pa se je Ani Ješko izneveril ter se te dni oženil z bogatim dekletom. Ko je Bardi stopil po poroki iz cerkve s svojo ženo, je skočila iz ondi čakajoče družbe Ana Ješko ter ustrelila na nezvestega Bardija. Zadel ga je v vrat. Bardi je padel in malo hipov na to umrl.

* Umor dveh sester. V Manduriji so vdrli ponoči roparji v stanovanje sester Caterine in Epifanie Sammarco, ju zgrabili ter zavili v rjuhe, da bi se ne mogli braniti. Caterina se je takoj onesvestila, Epifania pa se je branila in roparji so jo zadavili. Nato so pobrali 4000 lir in zbežali. Doslej so zaprli 8 sumljivih individvijev. Mesto je sila v nemirju, ker se taki in enaki slučaji ponavljajo.

* Samomor obrekovane gospice. Giuseppina la Bianca, hči odlične rodbine v Palermu, je imela dalje časa ljubezensko zvezo z Domenikom Lommazom. Hotela sta se že poročiti, ko je Lommazo nevarno obolel. Ozdravil ni nič več, nego ostal pohabljenec. Oče gospice la Bianca je svojo hčer pregovoril, da se je zaročila z drugim možem. V silni ljubosumnosti je pisal

Lommazo svojemu tekmeču pismo, v katerem je trdil, da je Giuseppina občevala z njim najintimnejše ter da je sploh nemoralna. Žaljeno dekle je Lommaza tožilo, a dan pred obravnavo je v strahu, da bi Lommazo povedal res kaj nečastnega, polila svojo postelj in svojo obleko s petrolejem ter se zažgala. Zgorela je skoraj docela.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst 25. maja. Današnji „Piccolo“ prijavlja članek, v katerem izkorišča Štrekljeva izvajanja zoper Slovence in Hrvate na Primorskem, zlasti zoper pazinsko hrv. gimnazijo.

Dunaj 25. maja. Dunajski poročevalec Krakovskega „Czasa“ je imel pogovor z ministrskim predsednikom Körberjem o političnem položaju. Körber je dejal, da je notranji položaj tako kritičen, da je popolnoma nemogoče reči, kako se reši. Z nekaterih strani se s prav neumljivo lahkomišelnostjo priporoča absolutizem kot edino rešilno sredstvo. Ne glede na vse drugo je že z ozirom na dualizem jako dvomljivo, če bi se z absolutizmom kaj opravilo. Provročil bi največje komplikacije za celo monarhijo. Resni politiki morajo zato misliti, da najdejo drug izhod iz politične zagate. Körber meni, da je jako obžalovati, da nadaljujejo Čehi obstrukcijo in je rekel, da je v interesu države in parlamenta, da se ministrstvo obstrukciji ne umakne. Z nekaterih strani se zahteva, naj se parlament razpusti. Predno se vlada odloči za ta korak, morajo stranke same resno poskusiti, da zmagajo češko obstrukcijo. To se doslej še ni zgodilo. Vlada je prepričana, da bo zbornica sama premagala obstrukcijo. Na dnevnem redu prihodnje seje je budgetni provizorij. Če bodo Čehi obstrukcijo nadaljevali, se bodo morale vse stranke združiti proti Čehom. Seveda bo treba pazljivosti in odločnosti, odpovedati se bo treba navadni komoditeti. S tem bodo stranke vsaj dokazale, da imajo voljo, zagotoviti redno funkcioniranje parlamenta. Vlada je doslej zaman čakala na ta dokaz. Stranke so doslej pokazale le to, da nimajo za napravo rednih parlamentarnih razmer potrebne energije, a z ozirom na to omahovanje se ni čuditi, če se smatra razpust zbornice za tisto sredstvo, s katerim se napravi konec sedanjemu položaju.

Gradec 25. maja. Tukajšnji bankir, 54letni Karol Cernadak, se je poskusil ustreliti. Ranjen je na smrt. Vzrok poskušnemu samomoru ni znan.

Gradec 25. maja. Tu so vjeli trgovca z dekleti. Prišel je z Dunaja in peljal seboj 5 deklet, katerim je bil obljubil dober in lahek zaslužek.

Rim 25. maja. Včeraj sta bila z veliko slovesnostjo proglašena za svetnika Ivan Bap. della Sales in Rita da Cascia. Slavnosti se je vdeležilo nad 50 000 ljudij. Procesija iz zakristije sikstinske kapele v baziliko je bila pompozna. Ko je prišel papež pred altar, je ljudstvo začelo aplavdirati, kar se je pa takoj prepovedalo in ustavilo. Ko se je bil papež vsedel na prestol, začele so se molitve, potem pa je papež prečital kanonizacijski dekret. Ko se je pel Tedeum, so zvonili zvonovi vseh rimskih cerkva. Po maši, ki jo je daroval kardinal Oreglia, se je papež s procesijo vrnil v Vatikan. Vojaški kordon ni mogel zadržati pritiska ljudstva. V cerkvi se je zgodilo brez števila žepnih tatvin. Nekega romarja je zadela kap, da je hipoma umrl, mnogo oseb je bilo v gnječi lahko ranjenih. Pred otvoritvijo cerkve se je utrgala svetilka in padla tja, kjer je pozneje stal papež.

London 25. maja. Maršal Roberts javlja, da so Buri zapustili svoje pozicije na jugu reke Rhenoster in šli na drugi breg, kjer so zavzeli jako močne pozicije. Umaknili so se, da je Jean Hamilton s svojo četo prekorščil reko in jih hoče od zadaj prijeti. Buri so podrli želez. progo. Angleži, ki so bili Burom generala Deweta od Kindleya

